

Posudek oponenta na diplomovou práci Anastasie Medvedko

„Sbohem má konkubíno – hongkongský román a jeho filmová adaptace v ČLR“

Posuzovaná práce srovnává román *Bawang bie ji* hongkongské autorky Li Bihua a stejnojmenný film režiséra Chen Kaige jako specifický případ filmové adaptace literárního díla, jehož podoba byla zpětně ovlivněna filmovou adaptací. Diplomantka pro potřeby svého výzkumu získala pouze druhou, zásadně přepracovanou verzi románu z roku 1993. Vzhledem k tomu, že tato verze vznikala současně se scénářem filmu, došlo ke sblížení obou verzí příběhu—literární a filmové. Zde je důvod, proč se diplomantka—oproti původnímu zadání práce, které akcentuje srovnání odlišností mezi (hongkongským) románem a (čínským) filmem ve „vnímání dějinných procesů a jejich popisu“—zabývá podrobněji rozdíly mezi literárním a filmovým ztvárněním příběhu.

V první kapitole práce se diplomantka zamýšlí nad obecnějšími otázkami souvisejícími s vnímáním a hodnocením filmových ztvárnění literárních děl, přičemž zmiňuje existenci konkurenčních pojetí filmového ztvárnění literární předlohy (film jako překlad versus film jako adaptace). Součástí kapitoly je typologická klasifikace adaptací a stručný nástin adaptačního procesu. Kapitola věnovaná obecnějšímu problému povahy filmových adaptací je jistě na místě. Na druhou stranu—vzhledem k výše zmíněnému nejasnému vztahu mezi literární předlohou a filmem—zůstává otázka po povaze adaptace v případě filmu *Bawang bie ji* do značné míry nezodpovězena.

V druhé kapitole je představen román *Bawang bie ji* v kontextu dobové hongkongské kultury a literatury a jeho autorka jako úspěšná spisovatelka, jejíž tvorba vykazuje výrazný vliv tradiční narativní literatury v hovorovém jazyce. Otázka vlivu tradice je důležitým předpokladem k lepšímu porozumění románu. Lze proto litovat, že diplomantka neupozorňuje na možnou inspiraci specifickým žánrem pozdněqingského „románu o lidských citech“ (např. *Pinhua baojian* 品花寶鑒). Součástí kapitoly je podrobná rekapitulace děje románu, která je uvedena statí, v níž je popsána složitá geneze románu. Ačkoli diplomantka nepředkládá „rozbor“ románu v pravém slova smyslu, synopse děje (včetně řady poukazů k dílčím shodám či odlišnostem mezi románem a filmem) podává základní představu o významové výstavbě díla. Diplomantka do této části práce rovněž zařazuje pasáž, v níž představuje souvislost mezi románem, divadelní hrou a historickými událostmi.

Stěžejní částí práce je třetí a závěrečná kapitola. Diplomantka se v ní neomezuje na představení samotného filmu, ale o díle uvažuje v souvislostech (odlišné vnímání filmu v Číně a v zahraničí, dílo režiséra náležejícího k tzv. páté generaci filmařů, film jako osobní výpověď

a současně komerční velkofilm...). Zevrubný popis filmového děje a způsobů ztvárnění vybraných scén svědčí o diplomantčině schopnosti analyzovat užité významotvorné postupy. Diplomantka vyzdvihuje propracovanou významovou výstavbu filmu např. tím, že upozorňuje na výskyt, opakování a rozvíjení některých motivů, specifika klíčových záběrů, práci se střihem scén, či na zrychlování děje. V samostatné podkapitole mapující „hlavní prvky audiovizuálního média“ diplomantka poukazuje na mistrné využití zvuku (árií), obrazu (barvy), či divadelních rekvizit, kostýmů a masek.

Diplomantka dochází k závěru, že navzdory těsné provázanosti románu a filmu lze mezi oběma díly nalézt řadu odlišností. K nejvýznamnějším patří odlišná míra explicitnosti, složitosti, interpretační otevřenosti, či identifikace autorky/režiséra s postavami. K zásadním odlišnostem dle diplomantky patří rovněž zakončení filmu.

Navzdory jisté nevyváženosti—román je představen zběžněji než film, diplomantka blížeji nepředstavuje užité narativní postupy—práce jako celek je zdařilým představením a komparací zkoumaných děl. Práce je psána kultivovaným jazykem, její kvalitu však poněkud snižuje občasný výskyt problematických spojení či formulací, které by bylo možné eliminovat pečlivější redakcí textu. V práci lze nalézt některé nedostatky formálního rázu (chybný přepis, uvádění znaků, absence grafického zvýraznění delších citací), těmito nedostatky však není výrazněji poznamenána.

Diplomantka v úvodní části práce hovoří o románu a filmu jako o dvou odlišných médiích. Rovněž formulace používané při následné analýze (např. „vizuální vytvoření románového světa“ či „jakým způsobem je text předlohy zobrazen filmovými obrazy...“ (58)) naznačenou odlišnost dále posilují. Domnívám se, že tento akcent nepatřičně zastírá sdílenou narativní podstatu románu a filmu. Otázka k diskusi: V jakém smyslu platí, že film je spíše forma narativní než dramatická?

Navrhuji hodnocení mezi „výborně“ až „velmi dobře“.